

Kurikulum, učebnice

Jiří Zounek

Kurikulum

- Vzdělávací program, projekt, plán
- Průběh studia a jeho obsah
- Obsah veškeré zkušenosti, kterou žáci získávají ve škole a v činnostech ke škole se vztahujícím, její plánování a hodnocení

(Průcha, J., Walterová, E., Mareš, J. 2009)

Význam pojmu

- zaváděn po roce 1989
- má význam pro komplexní řešení cílů, obsahu, metod, způsobů organizace a hodnocení školního vzdělávání
- **dříve:** byly problémy vztahovány ke konceptům *učební osnovy, učební plán, obsah vzdělávání, učivo*, které však nepokrývají komplexní význam pojmu *kurikulum*

Formy kurikula 1/2

- **Základní kurikulum**

- Dokument stanovující **obecné požadavky státu** na jehož základě mohou jednotlivé školy vytvářet svá školní kurikula přizpůsobená specifikům školy a regionu (**RVP**)

<http://rvp.cz/>

<http://www.nuv.cz/file/163> - manuál pro tvorbu ŠVP

- **Formální kurikulum** (program **institucionálního**, čili školního vzdělávání)

- Komplexní projekt cílů, obsahu, prostředků a organizace vzdělávání, jeho realizace ve vzdělávacím procesu a předepsané způsoby kontroly a hodnocení výsledků (**ŠVP**)

(př: <http://www.jaroska.cz/node/8>)

Formy kurikula 1/2

- **Neformální kurikulum**

- Aktivity a zkušenosti vztahující se ke škole, mimořádní a mimoškolní akce organizované školou

Formy kurikula 2/2

- **Skryté kurikulum**

- zkušenosti žáků v reálném životě školy, které nejsou postižitelné ve vzdělávacích programech

- **Zamýšlené kurikulum**

- plánované

- **Realizované kurikulum**

- probrané

- **Dosažené kurikulum**

- učivo osvojené žáky

RVP - průřezová témata

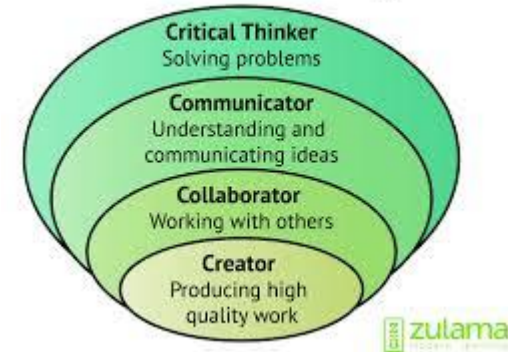
- Osobnostní a sociální výchova,
- Výchova demokratického občana,
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech,
- Multikulturní výchova,
- Environmentální výchova
- Mediální výchova

21st century skills (dovednosti pro dvacáté první století)

- **Komunikace:** konstruování logických argumentů, ale také vyvozování závěrů z odlišných zdrojů či vnímavost k účastníkům komunikace.

Klíčové adekvátní využívání digitálních technologií, a to především v případě, podporují-li tyto technologie efektivitu komunikace.

- **Spolupráce:** Soudobé organizace (firmy) vyžadují stále více práci v týmech a koordinaci členů týmu.
Digitální sítě a na sítích založené nástroje se tak stávají základem pro spolupráci.
- **Kritické myšlení:** kritický přístup k dostupným informacím a znalostem včetně jejich hodnocení.

- **Technologická gramotnost: nejde o zvládnání jednotlivých nástrojů** moderních technologií (ty poměrně rychle zastarávají),

ale o **obecnou připravenost (učit se) používat takové počítačové programy a nástroje, které rozšiřují možnosti lidí** a bez nichž již dnešní studium či práce nejsou možné.

http://www.p21.org/storage/documents/1._p21_framework_2-pager.pdf

- **Kreativita**: zdůrazňován požadavek inovativnosti, protože kreativita a inovace jsou chápány jako klíčové charakteristiky společnosti vědění.

CORE SUBJECTS AND 21st CENTURY THEMES

- Global Awareness
- Financial, Economic, Business and Entrepreneurial Literacy
- Civic Literacy
- Health Literacy
- Environmental Literacy

LIFE AND CAREER SKILLS

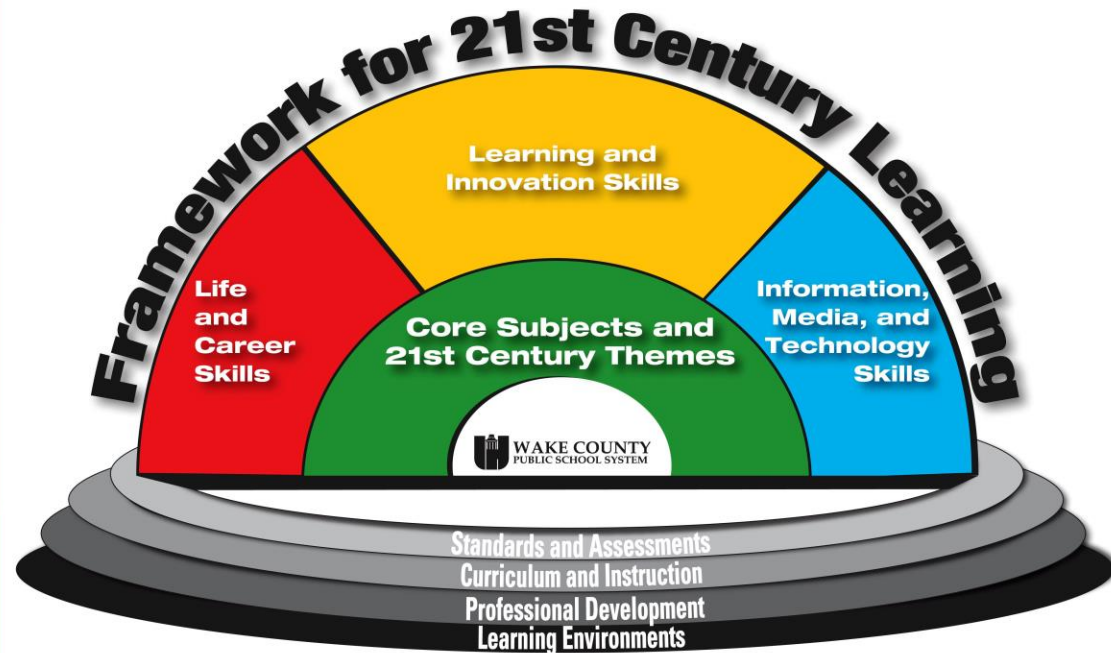
- Flexibility and Adaptability
- Initiative and Self-Direction
- Social and Cross-Cultural Skills
- Productivity and Accountability
- Leadership and Responsibility

LEARNING AND INNOVATION SKILLS

- Creativity and Innovation
- Critical Thinking and Problem Solving
- Communication and Collaboration

INFORMATION, MEDIA, AND TECHNOLOGY SKILLS

- Information Literacy
- Media Literacy
- ICT (Information, Communications and Technology) Literacy

From the Partnership for 21st Century Skills www.21stcenturyskills.org

Zkuste odpovědět

- Proč využívat ve výuce učebnici?
- Proč učebnici ve výuce nepoužívat?

Učebnice

- Učebnice je prostředek vyučování a učení v knižní formě, ve kterém jsou určitá odborná témata a okruhy daného předmětu metodicky uspořádány didakticky ztvárněny tak, že umožňuje učení....,,

(Mayers Kleines Lexikon - Pädagogik, 1988, s. 259 in Průcha 1998, s. 13)

Základní funkce učebnice

Prezentace učiva

učebnice prezentuje svým uživatelům soubor informací, a to různými formami

(verbální, obrazovou, kombinovanou);

v tomto smyslu jde o prvek kurikula (prezentuje určitou část obsahu vzdělání).

Řízení učiva a vyučování

učebnice ovlivňuje vyučování učitele a zároveň řídí učení žáka, stimuluje žáky/studenty k učení.

Funkce organizační (orientační)

pomocí různých pokynů, obsahu či rejstříku učebnice informuje uživatele o různých způsobech svého využívání.

Typy učebnic

- ***učebnice (v užším slova smyslu)***

převažuje výkladový text s komponentami: prezentace učiva, aparát řídící osvojování učiva a aparát orientační; obsahem výkladové složky je vlastní výkladový text, text doplňující a text vysvětlující

- ***cvičebnice, pracovní sešity***

určené především k procvičování učiva
nebo k samostatné práci žáků

Metodická příručka

- součást ***pomocných materiálů*** pro učitele, **doporučené návody a postupy jak pracovat se žáky**, k jednotlivým tematickým celkům a dílčím tématům v určitém předmětu nebo ročníku (ročnících), jak učebnicemi, učebními pomůckami

Příklady učebnic

- http://www.grada.cz/pedagogika-pro-ucitele_6187/kniha/katalog/

Multimediální učebnice

- **Interaktivita** – uživatel může komunikovat s učebnicí/programem, tj. nějak zasahovat do programu, např. volit, zda chce výklad pouze pročítat, přeskočit určitou část, zastavit chod programu, opakovat určitou část apod.
- **Vizuální a zvukové nahrávky, odkazy na web** – některé elektronické učebnice nabízí kromě textu též zvukové nahrávky či vizuální ukázky (video, fotografie), odkazy na web.

Interaktivní učebnice

- <http://www.youtube.com/watch?v=F4UkiuQln9A>
- <http://ucitel.flexilearn.cz/interaktivni-ucebnice/>
- <http://ucitel.flexilearn.cz/elektronicka-priprava-ucitele/>

Kurz v prostředí Moodle jako elektronická učebnice?

kurz/předmět: Academic Typing

<http://eldum.phil.muni.cz/course/view.php?id=13>

Na závěr ...

- učebnice pro interaktivní tabule – ukázky z [YouTube](#) + [Teachers set](#) (YouTube)
- <http://www.veskole.cz/>
- http://www.youtube.com/watch?feature=player_profilepage&v=TAUhCxxkRw2Y
- <http://www.stream.cz/uservideo/556101-merici-system-vernier-a-interaktivni-tabule>